

Hans, of: ken den Heer in al uw wegen,

DOOR BETSY

NIJ KERK - G. F. CALLENBACH

.... verkondigden twee blinkende koperen scheerbekkens, waar
zijn nieuwe meester woonde.

H A N S

OF

KEN DEN HEER IN AL UW WEGEN

DOOR

B E T S Y

Het is goed voor een man, dat hij het
juk in zijn jeugd draagt.

KLAAGL. 3 : 27.

GEÏLLUSTREERD DOOR O. GEERLING

TWEEDE DRUK

NIJKERK — G. F. CALLENBACH

MOEDERS HANNEMAN.

Met een zucht werd hij door zijn moeder begroet, de kleine Hans, toen hij, op een Aprildag van het jaar 1816, zijn intrede in de wereld deed, in een armelijk kamertje, ergens in Zwitserland.

't Was niet omdat zijn moeder *niet*, maar juist omdat ze zoo heel véél van haar kinderen hield, dat ze met zulke indroeve oogen op

haar jonggeborene neerblikte. Want ze wist, dat ook voor *dit* kind leven lijden zou zijn, evenals voor haar andere stumpers, die haast geen kleeven aan 't lijf

hadden, en in dit eigen oogenblik schreiden van den honger.

De vader bekommerde zich niet veel om zijn kroost. Aan hem had de arme vrouw niets; *minder* nog dan niets. Dàt was wel haar gróóts te verdriet.

Als soldaat had hij gediend onder keizer Napoleon, en onder de Fransche Adelaars verschillende veldtochten meegemaakt. Hij was in Egypte geweest; had bij Austerlitz gestreden; was mee naar Rusland getrokken; en ten slotte als invalide uit de sneeuwvelden teruggekeerd, met haast geen duit op zak.

Werken kon hij niet. Een ambacht had hij nooit geleerd. De eenige kunst, die hij verstond, was vischen. Dat deed hij nogal eens. Maar als hij met den hengel uitging, ging de flesch ook altijd mee; en wat hij dan met zijn visch verdiende, belandde bij den kroegbaas in plaats van bij zijn vrouw. Wat er dan bij zijn thuiskomst voor de vrouw overschoot waren klappen, waar het arme mensch met haar kindertjes natuurlijk niet van eten kon. Maar dat laatste was iets, waar manlief het zich niet druk over maakte.

Dat Hans onder die omstandigheden geen gelukkige kindsheid had, behoeft geen betoog. Zelf vertelde hij er later van aan zijn eigen kinderen:

„We hadden het meer dan kwaad. Heel dikwijls hadden we zelfs geen droog brood te eten. Mijn arme moeder wist niet, wat met ons te beginnen. Ik geloof niet dat er op heel de wereld een ongelukkiger

moeder te vinden was. Ik kan nòg bedroefd worden als ik er aan denk."

Hoe het er in hun woning uitzag, beschreef Hans zóó:

„Voor Vader en Moeder was er zoo iets als een bed; wij, kinderen, lagen zoo maar op den grond, op stroo, met wat wollen lappen. Er stond een oud fornuisje om op te koken, als er wat te koken wàs; maar meestal waren onze twee pannen ledig. We hadden drie houten stoelen; maar geen tafel om aan te eten; ook geen bepaald etensuur. Wat zouden we trouwens aan een etensuur gehad hebben, als er toch geen eten was. Wie wat had, at; de een in den eenen, de ander in een anderen hoek. Moeder spaarde voor ons de kruimels uit haar mond. En als we niets hadden, leden we honger.

„Maar vuil was het bij ons niet. Mijn arme moeder werkte zich half dood, om wàt er nog was zoo knap mogelijk te houden. We hadden die goede moeder zoo lief, en het ging ons zoo aan het hart, haar te zien schreien."

Hans, hoewel een van de jongsten, gevoelde veel meer dan de andere kinderen den druk der ellende, en brandde van verlangen om iets ter verlichting te kunnen doen. „Was ik maar groot," dacht hij, „kon ik Moeder maar helpen!"

Maar hij wàs niet groot; hij was pas even tien. En hij was niet sterk ook. Waar had hij ook sterk

van moeten zijn, het magere, uitgehongerde kereltje?

Toch deed hij, wat hij kon. Van de Gemeente hadden ze een stukje grond gekregen om aardappelen en knollen te telen. En Hans hielp met zijn kleine handen spitten en graven, poten en wieden, of zijn leven er aan hing; wat in zekeren zin ook wel het geval was. Maar er groeide niet veel; de grond was te schraal.

In den oogsttijd ging hij bij de boeren aren lezen, zooals eens de vrome Ruth, van wie zijn moeder hem verteld had; en de aardappelen zoeken, die de rooiers hadden achtergelaten. Als hij dan met een goeden voorraad thuis kwam, en ze een poosje later zoo lekker in het kokende water lagen te spartelen, en ze dien middag allen weer eens een warm hapje kregen, dan was hij den prins te rijk.

Boodschappen voor de bureu deed hij ook. Hij had tijd genoeg; want aan schoolgaan deden ze niet. Het was een honderd jaar terug met het onderwijs heel anders gesteld dan tegenwoordig. Leerplicht, kindernetten, kindernetzen waren zaken, waar men zich toen nog niet mee bezigield. Het aantal van hen die niet, of slechts gebrekkig lezen en schrijven konden, was dan ook legio.

Toch benijdde Hans de kinderen, die hij met lei en boeken schoolwaarts zag gaan. Maar voor hem was dat iets onbereikbaars. Hij moest Moeder helpen. En hij zag er ook te haveloos uit.

Toen Hans wat ouder werd, vond hij, dat hij best met zijn vader mee uit visschen kon gaan, als Vader hem een hengel wilde geven.

Maar Vader had er geen ooren naar. Hij hield liever zijn vrijheid, en gromde en schold op zijn ijverigen zoon, alsof de jongen het grootste kwaad in den zin had.

Maar Hans wist, dat hij in den Hemel ook een Vader had, die zoo goed was, en hem zoo liefhad; en dat die Vader hem hoorde, en zag, en helpen kon; en dat hij Hem gerust al zijn nooden mocht klagen.

Dat had zijn moeder hem geleerd. Moeder zelf zocht ook haar hulp en troost bij dien Hemelschen Vader. En dat was wat haar staande hield, en haar moed en kracht gaf om elken dag maar weer opnieuw de schouders te zetten onder den zwaren last van kommer en verdriet.

Toen Hans op een avond op zijn stroobed lag, bad hij den Heer ernstig om toch te maken, dat hij een hengel van zijn vader kreeg; en hij sliep in, in het vaste vertrouwen, dat zijn gebed verhoord zou worden.

Dien nacht droomde hij, dat hij er een had; en den volgenden morgen vertelde hij vol vuur van zijn nachtelijke blijdschap. Toen kwam hij nog eens met grooten aandrang terug op het reeds zoo dikwijls gedane verzoek. Moeder ondersteunde het. En het slot was — een standje van zijn vader.

Maar toen Vader 's middags thuiskwam, gaf Hans een schreeuw van blijdschap.

Daar wàs de zoo vurig begeerde vischhengel! Eerst kreeg hij er een striem mee over zijn gelapten broek, die harder neerkwam dan de bedoeling was.

Maar Hans voelde dat niet eens, want op hetzelfde oogenblik zei zijn vader: „Daar, bengel!” en duwde hij hem den hengelstok in de hand.

„Hèb ik het niet gedacht!” juichte Hans. „Wel bedankt, Vader!”

Toen liep hij met zijn schat naar het schuurtje, waar niemand was. Daar knielde hij neer, en dankte

hij zijn *Hemelschen* Vader, voor de verhooring van zijn gebed.

Den volgenden morgen mocht hij met zijn vader mee. Moeder wenschte hem zegen op zijn nieuwe werk.

Het was December. Hoog lag de sneeuw en ijzig snierpte de wind. Hans stond te bibberen aan den waterkant in zijn versleten buisje. Maar geduldig trotseerde hij de kou, een en al oog of zijn dobber nog niet zakte.

Eindelijk — daar had hij beet! Hè, 't was zeker een groote! Zijn hengel ging heelemaal naar beneden!

Hans trok wat hij trekken kon. Hij had 'm. „Kijk 's Vader, wat een beest!”

Hans juichte het uit. Gauw met z'n vangst naar Moeder.

„Jongen, wat een prachtige visch!” prees zijn Moeder. „Jij kàn het, hoor! Ik zal 'm dadelijk zien te verkoopen. Ga nu maar gauw weer naar Vader. Voor het geld, dat ik er van maak, zal ik brood en koffie koopen. Lekker, hè, een bakkie warme koffie? Kom over een uurtje maar met Vader naar huis; dan vinden jullie alles klaar.”

Dat beviel den jongen. Brood en koffie! Echt! Hij had dien morgen nog niets gehad. En hij was zoo koud.

Buiten adem kwam hij met het goede nieuws bij zijn Vader. En hij ving in dat uur nog twee mooie

forellen. Zijn jongenshart was vol hoop en moed. Hij vergat op dat oogenblik heelemaal dat er zoo iets als leed in de wereld was. En Vader ging mee,

en bracht ook zijn visch thuis. Wel brommend, maar hij dééd het toch.

Bij het binnenkomen roken ze de koffie al, en het verse brood. Dat smaakte!

Maar Moeder drukte, vóór ze ging eten, haar jongen aan haar hart, met een innig: „Je bent m'n beste, brave Hanneman!”

DE WERELD IN.

Van toen af begon er wat verademing te komen voor het arme gezin. De oudste jongen, een kreupele, vond werk op een tabaksfabriek en verdiende daarmee een klein weekloon. Maar Hans hield zich bij zijn hengel. En als er niet te visschen viel, sprokkelde hij hout voor de burenen. Het oudste meisje was te ziekelijk, het jongste te klein om mee te helpen. Maar Hans werkte voor drie, en werd meer en meer „Moeders troost”.

Neen, haar God vergat haar niet, al ging het langs moeilijke wegen. Was de nacht donker, een troostend sterretje ontbrak toch niet.

Maar een nieuwe beproeving stond voor de deur.

Op zekeren dag was Hans aan 't werk op hun stukje land. 't Was zomer en snikheet. Hans had dorst en zijn waterkruik was leeg. Dichtbij was een beekje; daar wilde hij zijn kruik nog eens vullen. Maar op de ongelijke, glibberige steenen, waar hij af moest om bij het water te komen, gleed hij uit, en kwam zoo leelijk op zijn rechterknie te land, dat hij het uitschreeuwde van pijn.

Zoo goed en kwaad hij kon, strompelde hij naar huis. Hij moest dadelijk gaan liggen. Maar de knie werd zoo dik, en deed hem zoo'n pijn, dat hij, hoewel allesbehalve kleinzeerig, den heelen nacht geen oog dicht deed en al maar kreunen en steunen moest. Den volgenden dag brachten ze hem naar het Ziekenhuis.

Daar lag nu de arme Hans. Nu kon hij niet graven, niet visschen, geen hout halen. En aldoor moest hij maar aan huis denken; dat ze daar nu misschien niets te eten hadden, en hij niet helpen kon. Deze gedachte kwelde hem nog meer dan de pijn in zijn knie. Zou het lang duren, eer hij beter was? 't Was of er geen einde kwam aan de dagen en nachten.

Na veertien dagen begon de knie mooi vooruit te gaan. Hans kon alweer een beetje loopen en verheugde zich al op den dag, dat hij weer naar huis zou kunnen gaan, toen hij op een morgen hoorde, dat zijn moeder ook ziek was geworden, en ook in het Ziekenhuis zou komen.

Hans, niet vermoedende dat het zoo ernstig was, verheugde zich, zijn moeder zoo dicht bij zich te krijgen. Maar ach! het was spoedig met zijn blijdschap gedaan. Hij schrikte, toen hij haar zag, zoo ziek als ze er uitzag. Ze was zoo uitgeput, dat ze nauwelijks tegen hem spreken of hem haar hand reiken kon.

't Werd met den dag erger.

„Denkt u, dat Moeder nog beter kan worden,

Dokter?" waagde Hans op een keer te vragen.

De dokter zag hem medelijdend aan, maar antwoordde niet dadelijk. Toen zei hij: „Je Moeder is hard ziek, jongenlief.”

Ook de andere kinderen kwamen dagelijks naar hun moeder kijken. — Vader liet zich maar zelden zien. Hans wist niet of zijn voddige plunje of zijn geweten hem terughield. — En eens, toen ze alle vier weer bij haar bed stonden, zag ze hen met deernis aan, en zeide, zacht en afgebroken:

„Arme kinderen! Moeder gaat heen. Maar God blijft. *Hij* zal zorgen. *Hij* weet, wat goed is. Zullen jullie den Heer elken dag bidden, of *Hij* je Zijn kinderen wil maken? Of *Hij* je leeren wil om in Zijn wegen te gaan? En zul je elkander altijd liefhebben, als goeie broers en zusters? — Houdt ook je vader in eere, kinderen! Doet altijd voor hem, wat je voor mij zoudt gedaan hebben. Die arme vader; hij meent het niet kwaad. En zul jelui goed voor Zusje zorgen? Ze is nog zoo klein.”

Nog eenmaal zag ze haar troepje aan, met brekende oogen. Toen kwam er, fluisterend: „Ga nu, kinderen. God behoeft je.”

Dat was haar laatste woord. Hans heeft het nooit vergeten. Een minuut of wat later had hij geen Moeder meer. „Het eenige wat ik op de wereld nog wist, was, dat ik schreien, àl maar schreien moest,” vertelde hij later van die oogenblikken.

De vader schreide ook, toen hij zijn kinderen zoo bedroefd thuiskreeg. 't Was de eerste maal dat ze 't van hem zagen. Hij ging koffie voor ze zetten, en deed erg goedig. Ook beloofde hij, zijn best te zullen doen het drinken te laten, en voor hen te zorgen in Moeders plaats. En hij hield woord. Een zuster van zijn vrouw hielp hem daarbij zooveel ze kon. De goede ziel was zelf arm, maar deelde toch met hen haar laatste stuk brood.

Toen de winter kwam, met zijn strenge koude, werd ook de vader naar het Ziekenhuis gebracht. Nu moest er raad geschaft worden voor de kinderen. Twee nam de goede tante er; één vond een ander onderkomen; en Hans ging in de leer bij een draaier, die ook stoelenmatter was.

Ook in dit nieuw tehuis werd Hans niet verwend. Hard werken, van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. En daar zijn baas ook een logement hield, moest hij niet zelden 's nachts zijn bed uit, om de voerlieden, die er nog laat aankwamen, bij het uitspannen te helpen.

Toen hij daar eenige jaren geweest was, moest hij op een goeden dag op het Stadhuis komen, waar hij van den burgemeester vernam, dat er een plaats voor hem gevonden was in Bern, bij een barbier.

Hans stond raar op zijn neus te kijken. Dat baantje leek hem heelemaal niet. Hij trok zijn stoute schoenen aan en zei rondweg, schoon heel beleefd, dat hij geen zin had om barbier te worden.

De burgemeester werd boos. „Kijk, zoo gaat het nu met die jongens,” zei hij tot de andere heeren. Toen, tot Hans: „Goed, mannetje, blijf jij maar hier; dan kan je een drinkebroer worden, zooals je vader.”

Die woorden deden den jongen pijn; en blij was hij, het naar waarheid voor zijn vader te kunnen opnemen.

„Het gaat tegenwoordig veel beter met Vader, heeren,” verdedigde hij, met gepaste vrijmoedigheid. En na een oogenblik van overleg met zichzelf: „Ik begrijp, dat de heeren het goed met me meenen, en daar ben ik heel dankbaar voor. Ik neem het voorstel aan, en zal mijn best doen om een goed barbier te worden.”

De heeren waren tevreden. En toen ze hoorden, dat Hans geen behoorlijke kleeren had, — bij zijn tegenwoordigen baas verdiende hij alleen zijn kost maar — beloofden ze hem een flink uitzet, en reisgeld bovendien.

Hans kon geen woorden genoeg vinden om zijn dank uit te spreken. Van zijn baas en de oude stoelenmatters nam hij na eenige dagen zonder hartzeer afscheid. Maar zoo'n eind van zijn vader weg te moeten, en van zijn zusters en broer, viel hem wel moeilijk.

Maar Hans geloofde vast en zeker, dat de Heer het zoo voor hem beschikt had; en in dat vertrouwen nam hij de reis gemoedigd aan.

IN VERZOEKING.

Na een lange voetreis stond Hans eindelijk behouden in de groote stad Bern. Hij wist niet wat hij zag, en kwam oogen te kort. In de straat, waar hij wezen moest, verkondigden twee blinkende koperen scheerbekkens, als uithangbord, waar zijn nieuwe meester woonde.

Hans werd er vriendelijk ontvangen. De kwieke, beleefde jongen, met zijn open gezicht, maakte een goeden indruk; en van zijn kant voelde Hans zich in zijn nieuwe omgeving aanstonds op zijn gemak. De stevige avondmaaltijd smaakte hem kostelijk na zijn lange wandeling. En toen hij een paar uren later op het zolderkamertje kwam, dat hij met een anderen knecht deelen moest, hunkerde hij om zijn moede beenen eens heerlijk uit te strekken op het uitlokkende bed.

Maar eerst knielde hij neer, voor zijn avondgebed, zooals hij 't altijd gewoon was. 't Had hem een oogenblik strijd gekost. Zijn slaapgenoot was er zoo maar ingestapt, zonder bidden.

„Zou hij me niet uitlachen?” ging het Hans even door het hoofd. „Ik kan evengoed in bed bidden.”

Maar reeds een volgend oogenblik schaamde hij zich diep over die gedachte. „Neen!” beschuldigde hij zichzelf. „Dat zou God verloochen en zijn! Die goede God, die zoo voor me zorgt!”

Hans voelde zich in die oogenblikken erg slecht. Hij knielde neer, alsof er geen tweede in zijn nabijheid was. En zijn eerste bede, daar op dat kamertje, was om vergeving, en om kracht om altijd te doen wat goed was.

Hans had dien avond veel te bidden, voor zich en de zijnen; en heel veel te danken ook.

Slapen deed hij best op het vreemde bed.

Toen Hans een poosje in 't vak was geweest, moest hij zeggen, dat de heeren het heusch nog zoo kwaad niet voor hem uitgezocht hadden. Het beviel hem best; en na een jaar had hij al zeventig klanten te bedienen. En de klanten mochten hem allen even graag. Menig footje liep hij op, die hij alle zuinig opspaarde voor kleeren en scheergerei; want ook dit laatste moest hij zelf zich aanschaffen.

Als Hans later zijn kinderen van dien tijd vertelde, zei hij: „Ik heb heel wat geld voor mijn meester verdiend. Maar ik was ook altijd zooveel mogelijk op zijn voordeel bedacht. Want ik dacht er altijd aan, dat God mij zag, en dat ik Hem van alles verantwoording schuldig was. Die gedachte heeft me altijd op den goeden weg gehouden, ofschoon er niemand was, die mij van den kwaden terughield.

„Andere jongens hebben me 's Zondags wat dikwijls willen meetroonen naar de herberg, of andere verkeerde plaatsen. Maar door Gods genade heb ik

altijd den moed gehad om *neen* te zeggen, al heb ik er ook menige spotternij om moeten verduren.

„Als ik eenigszins kon, ging ik 's Zondags naar de kerk; en daarna wandelde ik de stad uit, de bosschen en bergen in. Daar was het dan zoo wonder-heerlijk en stil. Urenlang kon ik daar in het gras liggen, met boven me de blauwe lucht, en om me heen het wind-gesuis en het gezang van de vogeltjes. Ik voelde me dan zoo echt dicht bij den Hemel, alsof mijn Heiland vlak naast me stond. Vanzelf moest ik dan bidden. En dan dwaalden mijn gedachten weer naar huis; naar Vader en de anderen, en naar mijn lieve moeder in den Hemel. Vooral dat laatste woord van Moeder: „God behoeve je,” gevoelde ik als een veiligen muur om me heen.

„Dikwijls ben ik daar in de eenzaamheid ingeslapen; en als ik dan wakker werd, was de zon soms al aan het ondergaan. Dan moest ik me nog haasten om op tijd binnen te zijn. Thuisgekomen zocht ik dan met een dankbaar en tevreden hart mijn kamertje op, en toog 's Maandags weer met nieuwen lust aan 't werk.”

Driemaal in de week moest Hans bij een ouden Graaf zijn, die bijna een uur van de stad op een groote buitenplaats woonde. Die vriendelijke oude heer had bijzonder veel met zijn handig barbiertje op. Hij maakte graag een praatje met hem, en zond hem nooit heen zonder de een of andere versnapering.

Op een zeldzaam kouden Januaridag was Hans weer op weg naar het buitengoed van den Graaf. Hij had wel eens aangename wandelingen gemaakt. Hij

zakte tot over zijn enkels in de sneeuw, die de ijzige stormwind nog al maar in dichte vlokken aanjoeg.

In zijn eentje liep Hans vergelijkingen te maken tusschen dezen tocht en zijn heerlijke Zondagswandelingen in den zomer, en onwillekeurig kwam de gedachte in hem op: Als Adam niet ongehoorzaam was geweest aan het bevel van God, dan

hadden we in ons leven nooit met moeiten en zorgen en allerlei narigheden te kampen gehad, en zouden we misschien nu nog gelukkig in het Paradijs wonen.

Nog onder den indruk van deze overleggingen trad hij half bevroren bij den Graaf binnen; en toen de oude heer hem deswege zoo'n beetje beklagde, ging Hans, met zijn gewone rondborstigheid, dadelijk aan het vertellen van wat onderweg zijn gedachten beziggehouden had.

„Je bent de eerste niet, die Adam hard valt, mannetje,” zei de Graaf. „’t Is maar de vraag, of jij het in zijn plaats beter zou gemaakt hebben.”

Hans scheen de vraag nogal niet moeilijk te vinden, en kwam al gauw met het antwoord: „Ik geloof niet dat *ik* zoo ongehoorzaam zou geweest zijn, heer Graaf.”

Van onder zijn borstelige wenkbrauwen wierp de Graaf een veelbeteekenenden blik op zijn overmoedig barbiertje. Maar hij zei niets. Hans zei ook niets meer. Aan Adam dacht hij verder niet, en de scheerpartij had het gewone verloop.

Weken daarna, toen Hans zich weer eens op het gewone uur aanmeldde om zijn werk aan den ouden heer te verrichten, zei deze hem: „Je zult vandaag een poosje geduld moeten hebben, vriend. Ik kan me nog niet laten helpen. Wil je over een half uur terugkomen, of hier wachten?”

Hans wilde liever wachten, als het mocht.

„Best,” zei de Graaf. „Neem dan onderwijl maar een boek. Je ziet, daar staan er genoeg. Maar van die groote moet je afblijven. Dat zijn plaatwerken, die voor jonge menschen niet deugen.”

De Graaf ging heen, en Hans bleef bij de boeken. Hij nam verschillende ter hand en zag ze in; want hij had zich in den loop der jaren de kunst van lezen en schrijven al mooi eigen gemaakt. Maar 't leek hem alles nogal geleerd; en voor zoo'n oogenblik een lang verhaal te gaan beginnen, trok hem niet erg aan. Platen daarentegen zag hij graag. Wat voor kwaad zou het hem kunnen doen, die eens even te bekijken? Hij was geen kind. Als hij merkte dat het hem nadeel deed, kon hij het boek immers sluiten.

Zoo redeneerende ging hij naar het tafeltje, waar de verboden boeken lagen. Hij nam er een op, begon het te doorbladeren, en hoorde niet eens, dat achter hem de deur openging. Maar wel hoorde hij een oogenblik later de stem van den Graaf zeggen: „Je maakt het niets beter dan Adam, vriend!”

„'k Dacht dat ik door den grond zonk van schrik,” vertelde Hans later. „De vlammen sloegen me aan alle kanten uit, zóó schaamde ik me. Ik denk dat ik den ouden heer nog nooit zoo slecht geschoren heb als dien ongeluksdag. Maar hij was niet boos op me; noch om het een, noch om het ander. Ik kreeg een warm vriendenwoord van hem mee, waarvan me altijd

is bijgebleven, wat de Heere Jezus eenmaal gezegd heeft: Zonder Mij kunt gij niets doen.

„Ja, dat zag ik nu als nooit te voren, dat ik uit mezelf onbekwaam was tot eenig goed, en geneigd tot alle kwaad, en dat ik bij elken voetstap de leiding van mijn Heiland noodig had, om mij in de goede richting te houden. De bede uit het „Onze Vader”: Leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den Booze, bad ik van dien dag af met dubbelen ernst.

„t Was een beschamende les geweest; maar ik had die o zoo hard noodig.”

EIGEN MEESTER.

Hans maakte zich zijn leertijd in Bern goed ten nutte; en toen hij er eenige jaren was geweest, en geheel op de hoogte was van het vak, be kroop hem de lust, weer naar zijn geboorteplaats terug te gaan, en een eigen zaak te beginnen.

Zijn baas kon hem geen ongelijk geven, al zag hij hem noode vertrekken. En zoo pakte Hans op zekeren dag zijn zaakjes bij elkaar, en verliet hij Zwitserlands hoofdstad op dezelfde wijze, als hij er vier jaar geleden ingekomen was.

De gedachte „naar huis” te gaan deed Hans goed, al waren het juist geen vroolijke herinneringen, die het ouderlijk huis in hem wakker riep. Heel zijn jonge

leven, met al zijn gebeuren, ging op dien terugweg als een lange, sombere film aan zijn gedachten voorbij. En van alles, wat hij daarin zag, trad telkens weer, als het liefste en tegelijk het droevigste, het beeld van zijn moeder naar voren.

Het was stil om hem heen, terwijl hij in zijn eenzaamheid voortwandelde. Maar zijn hart sprak luide met zijn God, die hem ook in den vreemde zoo liefderijk nabij was geweest, en hem door alles heengeholpen en tot hiertoe geleid had.

Zijn hart popelde van blijdschap toen hij eindelijk van een heuveltop den toren van zijn eigen stadje in het oog kreeg, en straks de hem zoo welbekende straten en huizen weer zag. Hoe zou het hem nu verder gaan? Zou hij hier zijn brood kunnen vinden? Veel geld bracht hij niet mee. Wel veel werklust, veel moed en veel vertrouwen op den Heer zijn God, die immers de bloemen kleepte en de vogeltjes spijsde, en die, dit wist Hans, Zijn kinderen niet vergeten zou.

Toen Hans het huisje weer betrad, dat hij als kleine jongen zoo dikwijls in en uit was gegaan, was het hem of hij nooit weg was geweest. Hij vond er de zijnen nog even arm. Zijn hulp was dus nog even noodig als voorheen. Hans voelde opnieuw een groote verantwoordelijkheid op zich rusten.

Het eerste, wat hij moest gaan doen, was een geschikt kamertje huren, waar hij zijn bedrijf kon uit-

oefenen. Hij liet daartoe geen straat onbezocht. Ieder huis, waar een bordje uithing, trad hij binnen. Maar teleurgesteld kwam hij er even spoedig weer uit. Alles te duur. Dan trok hij maar weer biddend verder. Van Boven moest het komen. „Ken den Heer in *al* uw wegen,” was de lijfspreuk van Hans.

Eindelijk vond hij toch een kamertje, dat hem wel aanstond. 't Was eenvoudig genoeg. Vier witte muren, een tafel en een stoel, door zijn huisbaas hem voorloopig geleend, en verder de zaakjes, die hij zich met veel moeite in Bern voor zijn bedrijf aangeschaft had, benevens twee splinternieuwe handdoeken, zie daar den geheelen inboedel van den nieuwen scheerwinkel, kenbaar aan de twee blinkend-koperen bekkens, door Hans met veel zorg aangetimmerd, buiten aan zijn raam. Wat versch stroo, 's avonds in de bedstede gespreid, voltooide het ameublement.

Met een blik van welgevallen overzag Hans zijn domein. Hier was hij zijn eigen meester!

Maar neen, zijn *eigen* meester wilde Hans toch niet zijn. Zijn *Heiland* moest zijn Heer en Meester zijn. Hem wilde hij dienen, in alle nederigheid en eenvoudigheid. Hem volgen, langs gebaande en ongebaande wegen. Want dat het hem in zijn nieuwe levensomstandigheden niet altijd voor den wind zou gaan, voorzag Hans wel.

Het begin was al moeilijk. Hans kreeg al dadelijk een concurrent, een Franschman, die bij uitstek de

kunst verstond, den menschen niet alleen zeep, maar ook honing om den mond te smeeren.

De winkel van den Franschman was veel voordeliger gelegen, zag er ook welvarender uit, en trok daardoor vanzelf meer klanten. Hans had dan ook bitter weinig te doen. Zijn deur ging soms den heelen dag niet open. Als hij voor zijn raam stond, en een man zag aankomen, volgde hij hem tred voor tred met de oogen, of hij niet bij hem binnenkomen zou. Ook poetste hij elken dag zijn scheerbekkens, dat ze den voorbijgangers als zonnen in de oogen moesten stralen. Maar het hielp allemaal niets. De klanten wilden niet komen.

Hans klaagde zijn nood alleen aan God, en bad hartelijk om uitkomst. Maar bij het bidden vergat hij het werken niet. Hij ging maar weer zooals vroeger naar het veld, om aardappelen te lezen. „Wat je met eere doet, is geen schande,” dacht Hans. En in een paar weken had hij twee zakken vol. Hij ging ook weer aan het stoelen matten, aan het visschen, aan het hout sprokkelen. En met zoo nu en dan een scheerklant er bij, kreeg hij genoeg bij elkaar om geregeld zijn huur te betalen, en er met de zijnen het leven bij te houden; zoodat Hans met een dankbaar hart getuigde: „De trouwe God maakt het boven bidden en denken wèl.”

Van lieverlede begon zijn winkeldeur nu ook wat meer open te gaan. En wie zich ééns door het jonge

barbiertje had laten scheren, kwam terug en bracht soms een ander mee. Eén van zijn begunstigers raadde hem eens, naar een minder afgelegen woning om te zien; dan zou hij stellig meer te doen hebben.

Hans beschouwde dezen raad als een antwoord op zijn gebed; en zoodra zich de gelegenheid voordeed, ging hij verhuizen.

Hij moest nu wel meer geld verwonen, maar de verdiensten werden ook meerder; dat kwam dus overeen uit; en in de grootere woning kon hij nu ook de zijnen bij zich innemen, d. w. z. zijn vader en zijn twee zusters; de kreupele broer was tijdens zijn afwezen gestorven. Maar met dat al namen de zorgen toch eer toe dan af; en Hans had al zijn geloof in de trouw van zijn God noodig, om niet te verwijfelen.

Daar kwam één van de klanten hem op een goeden dag een aardige bijverdienste aan de hand doen. Op het Stadhuis was dagelijks eenige uren een flinke jonge man noodig voor verschillende werkzaamheden. Als hij nu zijn zaak naar die omgeving verplaatste, raadde die vriend, dan kon hij dat baantje er best bij waarnemen.

Hans bedacht zich niet lang. Hij greep alles dankbaar aan, wat zijn toestand maar eenigszins kon verbeteren. Tegen moeite zag hij niet op. Tot zijn blijdschap kon hij al spoedig in zijn nieuwen dienst

treden, en vond hij ook in den omtrek een geschikt winkelhuis. Weldra schitterden nu dáár weer de koperen scheerbekkens, terwijl de deurpost in groote letters zijn naam te lezen gaf.

Hier begon Hans zich nu werkelijk de rechte man op de rechte plaats te gevoelen. Zijn werk op het Stadhuis ging hem goed en vlug van de hand; en in zijn winkel liep het zoo druk, dat hij er nog wel twee handen bij had kunnen gebruiken.

EEN GELUKKIG GEZIN.

Na een paar voorspoedige jaren was het feest in de barbierswoning, — het huwelijksfeest van Hans!

Hans had goed uit zijn oogen gekeken bij het zoeken van een vrouw. Ze was arm, zooals hijzelf; maar dat kon hem niet schelen. Waar het op aan kwam was, dat ze een hart had, dat den Heere vreesde, en ze bereid was, hem, als een trouwe hulp, in lief en leed ter zijde te staan. Ze bracht daarbij een paar flinke handen mee, en was vriendelijk, netjes en spaarzaam. Van zulk een deugdelijke huisvrouw zegt de wijze koning Salomo, dat „haar waardij is ver boven de robijnen”; zoodat Hans in zijn vrouw een grooten schat had ontvangen,

waarvoor hij den Heer zijn leven lang dankbaar was.

Het was een groote vreugdedag, waarop Hans zijn Anna in zijn woning bracht. Er werd vroolijk

feest gevierd door jong en oud. De goede oude tante was er ook bij. Maar het ging alles naar behooren; en er werd geen broodje meer gegeten dan betaald kon worden.

Na de bruiloft was het weer dubbel hard werken. De huisvrouw zag er niets in, zelf mee het hout uit de bosschen te helpen aankruien, zoodat er heel den winter niet gekocht behoefde te worden.

De beide zusters van Hans, die, tegen de verdrukking in, tot flinke meisjes opgegroeid waren, verdienden nu beiden haar brood onder de menschen. Maar Vader, die sukkelend was, en oud vóór zijn tijd, bleef bij Hans inwonen en werd er met de grootste liefde verzorgd, niet alleen door Hans maar ook door diens vrouw.

Na verloop van tijd kwam Hans in de gelegenheid het huis, dat hij bewoonde, te koopen. Borgen kon hij genoeg krijgen. Ieder wilde den eerlijken, op-

passenden jongen man gaarne voorthelpen. En zoo werd de „arme barbier” huiseigenaar.

Hans ging nu alles eigenhandig aan het opknappen, zoodat het er echt gezellig en knus uit ging zien in het oude huisje. Na eenige jaren kon hij de helft van de koopsom reeds afbetalen. En nòg twee jaar later schreef hij in zijn dagboek: „Wat bèn ik blij! Ik droeg vandaag de laatste vijfhonderd francs, die nog op mijn huis stonden, met den interest af. Nu is het huis ons eigendom; en we hebben nog een duitje over. We zijn beiden op onze knieën gevallen en hebben onzen trouwen God gedankt voor Zijn groote barmhartigheid aan ons bewezen, en Hem bij vernieuwing om Zijn zegen gesmeekt.”

Verder vertelt de wakkere Hans in dat dagboek, hoe goed het hem bleef gaan; hoe er àl meer leven en gezelligheid in zijn huis kwam; eerst door een kleinen Hans, toen door een kleine Anna, en nog meer broertjes en zusjes. Hoe het huis gaandeweg te klein begon te worden en, toen er zich een kooper voor opdeed, van de hand werd gedaan, en een grooter werd gekocht, waarvan een gedeelte door henzelf bewoond, een ander deel verhuurd werd. Hoe er, weer later, een stuk gronds aan werd toegevoegd, dat, door Hans zelf bewerkt, ruime verdiensten afwierp, en dus de dienst in het Stadhuis kon worden opgezegd.

Hans' vader bleef nog vele jaren getuige van dien

voorspoed. En als hij al dat geluk en dien zegen zag, als heerlijke vrucht van een leven van arbeidzaamheid en gebed, dan ging zijn eigen verzondigd, nietswaardig leven in al zijn ellende aan hem voorbij, en dan schaamde hij zich diep voor God en voor zijn kinderen.

Hans en Anna, die wel wisten, wat er dikwijls in het hart van den ouden man omging, hadden medelijden met hem, en lieten niet na, met kinderlijke liefde en zachtmoedigheid, hem telkens weer te spreken van de eeuwige liefde en barmhartigheid van God, die zijn Zoon in de wereld had gezonden om te zoeken en zalig te maken, wat verloren was.

Hun woorden, zoowel als hun dagelijksche handel en wandel, waren van grooten invloed op den ouden man. Als een arm, berouwhebbend zondaar leerde ook hij genade zoeken aan den voet van het Kruis. En toen hij eindelijk heenging, mocht Hans, die, naar de belofte aan zijn moeder, tot het laatste oogenblik met de hartelijkste toewijding het vijfde gebod aan zijn vader betracht had, deze woorden van hem hooren: „Jezus neemt de zondaars aan. Mij ook heeft Hij aangenomen.”

Hans leefde na dien nog lang. Hij bleef werken, zoolang het dag was. En toen de nacht voor hem kwam, ging hij in vrede heen naar het land der rust, waar geen moeiten en zorgen zijn, omdat er geen zonde is.

Dit is de eenvoudige geschiedenis van een jongen, die zijn weg ging *met God*.

Mochten er onder de lezers zijn, die, evenals Hans, een moeilijke jeugd hebben, dat zijn ervaringen hun dan een hart onder den riem steken, en ze, als hij, moed en kracht mogen putten uit het Schriftwoord:

Wentel uw weg op den Heer, en vertrouw op Hem; Hij zal het maken.
